

Баликіна Л.І. Нормативно-правове закріплення діяльності парламентів України та Республіки Білорусь: бінарний аналіз / Л.І. Баликіна // Університетські наукові записки. – № 4 (48). – Хмельницький. – 2013. – С. 55-61.

Л. І. Баликіна,
асистент кафедри конституційного,
адміністративного та міжнародного права
Університету економіки та права "КРОК" (м. Київ)

УДК 342.53

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРЛАМЕНТІВ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ: БІНАРНИЙ АНАЛІЗ

Зазначаються нормативно-правові акти, в яких визначається діяльність Парламенту в Україні та Республіці Білорусь. Проводиться бінарний аналіз законодавства двох країн-сусідів. Нормативно-правове забезпечення діяльності парламенту відіграє ключову роль у становленні парламентаризму в країні, розвитку демократичних засад сьогодення. Сучасні умови зумовлюють до пошуку вирішення назрілих питань. Визначаючи загальну проблематику в статті, аналізуються шляхи вирішення українських проблем через призму досвіду побудови парламентаризму в Республіці Білорусь. Визначення конкретних функцій вищого законодавчого органу, прав та обов'язків парламентаріїв у нормативно-правовому акті виключає появу певних колізій з цих питань. Бінарний аналіз законодавства України та Білорусі дав можливість виокремити ті акти, яких бракує в правовій площині України. У висновках зазначається, що прийняття законів "Про Верховну Раду України" та "Про нормативно-правові акти" сприятиме стабілізації як законодавчого процесу, так і безпосередньо реалізації законодавчої функції парламентом України, адже належна діяльність Парламенту зумовлює розвиток парламентаризму в країні

Ключові слова: парламентаризм, Верховна Рада України, Національні Збори Республіки Білорусь.

Парламент — найважливіший інститут представницької влади в сучасних демократичних суспільствах. Він є результатом тисячолітньої еволюції суспільства та багатовікового людського досвіду. Головна функція Парламенту — законодавче забезпечення розвитку країн. Представницька гілка влади уповноважена створювати, , удосконалювати або анулювати закони, розглядати, закріплювати та вносити зміни до Державного бюджету країни, контролювати забезпечення конституційних прав, свобод і обов'язків громадян, а також призначати чи обирати на певні посади, звільнювати з посад, надавати згоди на призначення і звільняти з посад. У сучасному світі застосовуються різні форми представницької влади, механізми і принципи якої динамічні. Нормативно-правове забезпечення діяльності парламенту відіграє ключову роль у становленні парламентаризму в країні, розвитку демократичних засад сьогодення.

Важливе значення правового закріплення ролі та місця законодавчого та представницького органу в країні обґрунтовує багато вчених. У цій статті аналізуються нормативно-правові акти України та Білорусії, а також праці таких науковців, як А. Н. Данилова, Н. Л. Омельченка, В. Ф. Опришка та інших.

Сучасні умови зумовлюють до пошуку вирішення назрілих питань. Визначаючи загальну проблематику, в статті аналізуються шляхи вирішення українських проблем через призму досвіду побудови парламентаризму в Республіці Білорусь.

Метою статті є бінарний аналіз нормативно-правових актів Білорусі та України, їх співставлення та порівняння.

В Україні та Білорусі наразі досі триває трансформаційний процес. Головна причина цього явища, на думку автора, — це наявність радянського спадку, наприклад, законодавство того періоду, організація влади, елементи політичної системи тощо. Складність цього процесу, як визначає білоруський учений О. Данилов, полягає в тому, що "єдиної технології трансформаційних змін не існує, і оптимальну політику перетворень кожній країні доводиться виробляти самостійно". Водночас "масова маргіналізація стоїть на заваді швидкому становленню громадянського суспільства, заснованому на прийнятті й захисті більшістю населення демократичних цінностей і свобод".

Так, скажімо, звертаючись до суті трансформаційного процесу, зазначимо, що він ґрунтується на діалектичній боротьбі з сутнісними елементами старого режиму й відображається націленістю на нову якість системи. А саме, за вченням О. Данилова, "... трансформаційний процес проходить такі стадії:

- переоцінка наявного стану суспільства й оцінка змісту та масштабів кризи, яка має системний характер;
- соціальна діагностика, тобто неупереджена, об'єктивна характеристика сучасного, його коренів у минулому, можливостей і шляхів виходу з кризової ситуації;
- демонтаж віджилої системи, ліквідація її очевидних невідповідностей досягнутому рівню суспільного розвитку та його тенденціям;
- нове самовизначення суспільства, пропозиції та обґрунтування шляхів подальшого розвитку" [1, с. 10-13].

У нашому випадку, аналізуючи інститут парламентаризму, слід не тільки зробити аналіз явища, а й відповісти на запитання, чи подібні роль та місце парламентів України та Білорусії в системі органів державної влади, і відповідно — які наявні відмінності та їх значення у процесі державотворення? Зокрема, ставлячи на меті правовий аналіз місця та ролі Верховної Ради України та Національних Зборів Республіки Білорусь, слід дослідити такі основні аспекти: по-перше, якими нормативно-правовими актами визначається порядок роботи того чи іншого Парламенту; по-друге, визначити конституційно-правові моделі організаційної діяльності парламентів країн-сусідів і, по-третє, звернутися до аналізу виборчої системи, щоб з'ясувати, як певний тип реалізовується на конституційному рівні та його вплив на організацію і роботу парламентів.

У цій статті проаналізуємо правове регулювання діяльності парламентів у країнах-сусідах. Звернемося до аналізу ролі та місця Верховної Ради України, які ґрунтуються на Конституції України, Регламенті Верховної Ради України, а також низки законів: "Про статус народних депутатів України", "Про комітети Верховної Ради України" тощо. У розділі IV Конституції України у статті 75 закріплено, що

І "єдиним органом законодавчої влади в Україні є Парламент — Верховна Рада України" [2]. Далі в інших статтях визначаються основні аспекти Парламенту: склад, вимоги до кандидатів на посаду народного депутата, форма та строки виборів, права та обов'язки парламентаріїв, їх деліктоздатність, повноваження народного депутата, порядок роботи тощо. Зокрема в статті 76 визначено, що "конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України — обирається на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років" [2]. Парламент працює сесійно.

Конституція України є базовим документом, хоча для успішного я функціонування парламенту України існує низка інших актів. По-перше, це — Регламент, чинний Закон України "Про Регламент Верховної Ради України" від 10 лютого 2010 р., пункт 2 статті 1, якого "встановлює порядок підготовки і проведення

сесій Верховної Ради, її засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради" [3]. Важливим є те, що в Регламенті зазначається, що засідання Верховної Ради є відкритими та гласними. Це забезпечується шляхом допуску представників різних засобів масової інформації, що надає їм можливість трансляції по телебаченню та радіо всього, що відбувається в сесійному залі, та у формі статей чи стенографічних бюлетенів у виданнях Верховної Ради та інших масових джерелах інформації.

Переходячи до аналізу наступних законів, а саме "Про комітети Верховної Ради України" та "Про статус народного депутата України", слід звернути увагу на положення Закону про комітети, тому що саме вони є основним елементом структури Верховної Ради. Перш ніж розглянути роль і місце комітетів у парламенті, відмітимо, що в Законі "Про статус народного депутата України" більш детально, ніж у Конституції, зазначається статус (права, обов'язки та відповідальність) народного депутата у межах українського Парламенту та за його межами, також встановлюються гарантії здійснення парламентарієм своїх депутатських повноважень [4]. Закон України "Про комітети Верховної Ради" був прийнятий ще у 1995 році, а у 1998 році були внесені важливі зміни, зокрема заміна терміна "постійні комісії" на "комітети" [5]. Комітет є важливим елементом, тому що, по-перше, формується з числа народних депутатів та здійснює законопроектну роботу за конкретними напрямками, робить підготовку та попередній розгляд питань, які належать до повноважень Верховної Ради України, та виконує контрольну функцію. Отже, здійснює такі функції: законопроектну, організаційну та контрольну. Комітети підзвітні та підконтрольні Верховній Раді України. При цьому конкретний перелік, завдання та компетенцію комітетів визначають постанови Верховної Ради. Так, скажімо, депутати кожного наступного скликання затверджують конкретний перелік комітетів. Згідно з Постановою Верховної Ради України "Про комітети Верховної Ради сьомого скликання" перелік комітетів такий: "з питань аграрної політики та в земельних відносин; з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією; з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики; з питань бюджету; з питань верховенства права та правосуддя; з питань державного будівництва та місцевого самоврядування; з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; а з питань економічної політики; з питань європейської інтеграції; з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності; у закордонних справах; з питань інформатизації та інформаційних технологій; з питань культури і духовності; з питань науки й освіти; з питань національної безпеки й оборони; з питань охорони здоров'я; з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки; у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів; з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної політики; з питань податкової та митної політики; з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин; з питань правової політики; з питань промислової та інвестиційної політики; з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України; з питань свободи слова та інформації; з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму; з питань соціальної політики та праці; з питань транспорту і зв'язку; з питань фінансів і банківської діяльності" [6].

Порівнюючи правове регулювання діяльності Національних Зборів Республіки Білорусь, відзначаємо відмінність. До основних нормативно-правових документів, які становлять правову базу успішного функціонування Парламенту Білорусії, належать: Конституція Республіки Білорусь, Регламенти Палати представників та Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь, а також закони "Про

Національні Збори Республіки Білорусь", "Про статус депутата Палати представників, члена Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь", "Про нормативно-правові акти Республіки Білорусь" та інші. У Конституції Республіки Білорусь про Парламент (Національні Збори) закріплені норми в однойменному розділі 4. Статті 90-105 визначають основні положення: статус парламенту, структуру, вимоги до кандидатів у депутати Палати представників та членів Ради Республіки, виборчу систему, строк повноважень, повноваження палат, порядок діяльності, функції парламенту тощо. Національні Збори Республіки Білорусь є представницьким і законодавчим органом Республіки. Парламент є двопалатним, складається з Палати представників і Ради Республіки. Нижня палата Парламенту — Палата представників — складається з 110 депутатів, які обираються громадянами Республіки Білорусь. Верхня палата Парламенту — Рада Республіки — є органом територіального представництва і складається з 64 членів, 56 з яких обираються на 4-річний термін на основі непрямого виборчого права депутатами місцевих рад депутатів Республіки Білорусь від шести областей і міста Мінська; 8 членів Ради Республіки на такий же строк призначаються Президентом Республіки Білорусь [7]. Отже, аналізуючи Конституцію Республіки Білорусь, відзначимо такі відмінності, по-перше, в структурі: в Україні однопалатний Парламент, в Білорусії — двопалатний; по-друге, наявність закріплення представницької характеристики законодавчого органу в Конституції Республіки Білорусь.

Переходячи до Регламентів палат Національних Зборів Республіки Білорусь, відмітимо, що у зв'язку з тим, що Парламент Білорусії складається з двох палат, Регламентів також два. По-перше, розглянемо Постанову Палати представників Національних Зборів Республіки Білорусь "Про Регламент Палати представників Національних Зборів Республіки Білорусь". Зазначений документ визначає порядок діяльності Палати представників, її органів і депутатів [8]. Фактично цей Регламент встановлює порядок скликань і проведення засідань Палати представників, організацію та забезпечення діяльності Палати, визначає законодавчий процес та здійснення контрольних повноважень, роль у міжнародному співтоваристві, а також правила депутатської етики. По-друге, звернемо увагу на Постанову Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь "Про Регламент Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь", де закріплений порядок діяльності Ради Республіки, її органів та членів [9]. Зокрема порядок і проведення сесій, формування та діяльність органів Ради Республіки визначають коло питань, які віднесені до компетенції Ради, та участь у міжнародному співтоваристві, парламентську етику, зазначає порядок та забезпечення діяльності Ради. Ці документи деталізують специфіку діяльності кожної палати. З цього робимо висновок, що відмінність Регламентів Республіки Білорусь з Регламентом Верховної Ради України полягає тільки в їх кількості, так як Національні Збори є двопалатними.

Наступний нормативно-правовий акт, який є чи не найважливішим для діяльності Парламенту — це Закон Республіки Білорусь "Про Національні Збори Республіки Білорусь". Так, скажімо, цей Закон на основі Конституції Республіки Білорусь визначає правовий статус, принципи, зміст, порядок організації та діяльності Парламенту [10]. Отже, водночас ті самі положення регулюються Конституцією, закон про Парламент уточнює та роз'яснює норми для успішного функціонування І Національних Зборів. Цей документ є важливим для діяльності Парламенту, щоб належно виконувати покладені на нього функції. В Україні Закон "Про Верховну Раду України" відсутній.

Крім того, варто врахувати, що окремі аспекти діяльності Національних Зборів Республіки Білорусь регулюються положеннями багатьох інших законів. До них, на думку автора, слід віднести закони "Про статус депутата Палати представників,

члена Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь" та "Про нормативно-правові акти Республіки Білорусь". Перший документ, який містить відповідні положення щодо прав та обов'язків депутата Палати представників, члена Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь, встановлює основні правові та соціальні гарантії здійснення ними своїх повноважень [11]. А наступний закон тлумачить поняття і види нормативно-правових актів Республіки Білорусь, встановлює загальний порядок їх підготовки, оформлення, прийняття (видання), публікування, дії, тлумачення та систематизації. Так, відповідно до нього Конституція Республіки Білорусь — це Основний закон Республіки, який має найвищу юридичну силу та закріплює основоположні принципи та норми правового регулювання найважливіших суспільних відносин, а Закон Республіки Білорусь — нормативно-правовий акт, який закріплює принципи і норми найбільш важливих суспільних відносин [12]. Аналізуючи Закон Республіки Білорусь "Про статус депутата Палати представників, члена Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь" та Закон України "Про статус народного депутата", визначаємо їх подібність: вони закріплюють основні засади діяльності парламентаріїв. А, зокрема, в Україні Закону "Про нормативно-правові акти" наразі не прийнято.

Виходячи з вищезазначеного, слід зазначити той факт, що для всебічного та повного уявлення діяльності Парламенту, необхідне закріплення на законодавчому рівні механізму функціонування цього органу, тобто суб'єктів та елементів, з чітко окресленими повноваженнями. Визначення конкретних функцій вищого законодавчого органу, прав та обов'язків парламентаріїв у нормативно-правовому акті виключає появу певних колізій з цих питань. Бінарний аналіз законодавства України та Білорусі дав можливість виокремити ті акти, яких бракує в правовій площині України, а саме законів "Про Верховну Раду України" та "Про нормативно-правові акти".

Отже, порівнюючи нормативно-правову базу в Білорусії, приходимо до висновку, що вона дещо досконаліша, ніж в Україні, у зв'язку з наявністю певних спеціальних законів. По-перше, в Білорусії є закон про Парламент — "Про Національні Збори Республіки Білорусь". В Україні був сформований та поданий до розгляду проект Закону України "Про Верховну Раду України" [13]. Як доводить український науковець Н. Омельченко: "Повне та всебічне забезпечення організації та функціонування Верховної Ради вимагає, крім конституційних основ, розробку і прийняття на конституційному фундаменті спеціального закону" [14, с. 167]. В Хоча зазначений проект був відхилений із зазначенням чисельних зауважень, цей нормативно-правовий акт є життєво важливим, але необхідно привести у відповідність його норми, а щодо спірних питань, їх необхідно погодити з висновком науково-експертного управління, після усунення всіх зауважень повторно подати на розгляд і до Верховної Ради України. Прийняття Закону "Про Верховну Раду України" є актуальним та назрілим питанням.

Аналіз вищезазначеного дає можливість стверджувати, що наступний закон, і на який необхідно, звернути увагу — це Закон Республіки Білорусь "Про нормативно-правові акти Республіки Білорусь". На жаль, в Україні не існує закону, який би визначав поняття та види нормативно-правових актів, встановлював загальний порядок їх підготовки, оформлення, прийняття, оприлюднення, дії, тлумачення і систематизації. Основна функція Верховної Ради — законодавча, і закон, який передбачав би перелік питань законодавчого регулювання, вкрай необхідний. Прийняття цього закону, як зазначає В. Опришко забезпечить, по-перше, зміцнення режиму законності та правопорядку на основі визначення місця та посилення ролі закону в системі нормативно-правових актів, упорядкування і поліпшення якості, стабільності законів; по-друге, створення організаційно-правових засад законодавчої

діяльності, з'ясування умови дії закону, порядку його зміни, суб'єктів, а також вимог щодо систематизації законодавства [15, с. 142]. Верховною Радою України у першому читанні був прийнятий законопроект "Про нормативно-правові акти" [16] та відправлений на доопрацювання. Це свідчить, що питання є нагальним та важливим.

Отже, прийняття законів "Про Верховну Раду України" та "Про нормативно-правові акти" сприятиме стабілізації як законодавчого процесу, так і безпосередньо реалізації законодавчої функції Парламентом України, адже належна діяльність Парламенту зумовлює розвиток парламентаризму в країні.

Список використаних джерел

1. Данилов, А. Н. Переходное общество: Проблемы системной трансформации [Текст] / А. Н. Данилов. — Мн. : Харвест, 1998. — 432 с.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Текст] // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
3. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. №9 1861-VI [Текст] // ВВР. — 2010. — №9 14-15, № 16-17. — Ст. 133.
4. Про статус народного депутата України : Закон України від 17.11.1992 р. № 2790-XII [Текст] // ВВР. — 1993. — № 3. — Ст. 17.
5. Про внесення змін до Закону України "Про постійні комісії Верховної Ради України" : Закон України від 14.07.1998 р. № 40-XIV [Текст] // ВВР. — 1998. — № 40. — Ст. 250.
6. Про комітети Верховної Ради України сьомого скликання : постанова Верховної Ради України від 25.12.2012 р. № 11-VII [Текст] // ОВУ. — 2012. — № 100. — Стор. 11. — Ст. 4051.
7. Конституція Республики Беларусь от 15.03.1994 г. № 2875-XII [Текст] (с изменениями и дополнениями, принятыми на республиканских референдумах 24.11.1996 г. и 17.10.2004 г.). — Мн. : Амалфея, 2007. — 48 с.
8. О Регламенте Палаты представителей Национального Собрания Республики Беларусь : постановление Национального Собрания Республики Беларусь от 09.10.2008 г. № 1033-ПЗДХ [Электронный ресурс] Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. — URL : <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=H20801033>.
9. О Регламенте Совета Республики Национального Собрания Республики Беларусь : постановление Совета Республики Национального Собрания Республики Беларусь от 19.12.2008 г. № 57-СР4/І [Электронный ресурс] Национальное Собрание Республики Беларусь: Совет Республики. — URL : http://www.sovrep.gov.by/index.php/reglament_sr.html.
10. О Национальном Собрании Республики Беларусь : Закон Республики Беларусь от 08.07.2008 г. № 370-3 [Электронный ресурс] Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. — URL : <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=h10800370&p2={NRPA}>.
11. О статусе депутата Палаты представителей, члена Совета Республики Национального Собрания Республики Беларусь : Закон Республики Беларусь от 04.11.1998 г. №9 196-3 [Электронный ресурс] Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. — URL : <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=h19800196&p2={NRPA}>.
12. О нормативных правовых актах Республики Беларусь : Закон Республики Беларусь от 10.01.2000 г. № 361-3 [Электронный ресурс] Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. — URL : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=h10000361&p2={NRPA}>.
13. Про Верховну Раду України : проект Закону, зареєстрований 06.02.2009 р. за № 4039 н [Електронний ресурс] Верховна Рада України. — URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=34398.
14. Омельченко, Н. Л. Правове регулювання законодавчої діяльності Верховної Ради України [Текст] / Н. Л. Омельченко // Держава і право. — Вип. 56. — К., 2012. — С. 164-169.
15. Опришко, В. Ф. Конституційні основи розвитку законодавства України [Текст] / В. Ф. Опришко. — К. : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2001. — 209 с.
16. Про нормативно-правові акти : проект Закону, зареєстрований 12.12.2012 р. за № 0922 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. — URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45021.

*Рекомендовано до друку кафедрою конституційного,
адміністративного та міжнародного права
Університету економіки та права "КРОК"
(протокол № 2 від 25 жовтня 2013 року)*

Надійшла до редакції
31.10.2013

Балькина Л. И. Нормативно-правовое закрепление деятельности парламентов Украины и Республики Беларусь: бинарный анализ

Указываются нормативно-правовые акты, в которых определяется деятельность парламента в Украине и Республике Беларусь. Проводится бинарный анализ законодательства двух стран-соседей. Нормативно правовое обеспечение деятельности парламента играет ключевую роль в становлении парламентаризма в стране, развития демократических основ настоящего. Современные условия обуславливают поиск решения назревших вопросов. Определяя общую проблематику в статье, анализируются пути решения украинских проблем через призму опыта построения парламентаризма в Республике Беларусь. Определение конкретных функций высшего законодательного органа, прав и обязанностей парламентариев в нормативно-правовом акте, исключает появление определенных коллизий по этим вопросам. Бинарный анализ законодательства Украины и Беларуси позволил выделить те акты, которых недостает в правовой плоскости Украины. В заключении отмечается, что принятие законов "О Верховной Раде Украины" и "О нормативно-правовых актах" может способствовать стабилизации как законодательного процесса, так и непосредственно реализации законодательной функции парламентом Украины, ведь надлежащая деятельность парламента обуславливает развитие парламентаризма в стране.

Ключевые слова: парламентаризм, Верховная Рада Украины, Национальное Собрание Республики Беларусь.

Balykina, L. I. Providing a Legislative Framework for Parliamentary Activities of Ukraine and Belarus: binary analysis

Legal acts which define the parliament authority in Ukraine and Belarus are specified in the article. The legislation of two neighbouring countries was analyzed and compared. Regulatory support is important for parliament in the development of parliamentarism in the country and the development of the democratic foundations of the present. Current conditions cause to search the solution of urgent problems. In determining the overall perspective in the article the ways to solve problems through the prism of Ukrainian experience in building a parliamentary system in the Republic of Belarus are explored. Identification of the specific functions of the supreme legislative body of the rights and responsibilities of parliamentarians in the legal act, eliminate the occurrence of certain conflicts on these issues. The binary analysis of the legislation of Ukraine and Belarus make possible to identify the B acts that are lacking in the legal field of Ukraine. In conclusion, it is noted that the adoption of the laws "On the Verkhovna Rada of Ukraine" and "On legally enforceable enactments" contribute to the stabilization of the legislative process as well as directly to the implementation of the legislative functions of the Parliament of Ukraine. The proper parliamentary activity leads to the development of parliamentarism in the country.

Keywords: parliamentarism, the Verkhovna Rada of Ukraine, the National Assembly of the Republic of Belarus.